

මර්ධනය :

රෝගය ආරම්භයේදීම වැඩිපුර කාබනික පොහොර යෙදීම, දියට පොහොර යෙදීම හා හොඳින් පහේ තෙතමනය පවත්වා ගෙන යාම මෙන්ම රෝග වාතක කඩිත්තන් මර්ධනය කිරීම කල හැක. නමුත් රෝගය වැළඳුන පසු සුවකල නොහැකිය.

නෂාලාවන් වීම (Greening)

මෙය වෛටස් හෝ මයිකොප්ලාස්මා රෝගයකි. කොළ වල කොළ පැහැති පුල්ලි ඇති වීම, ගස දුර්වල වී මැළුවී යාම, ගෙඩි හැලීම හා පසුව ගස මියයාම සිදුවේ.

මර්ධනය :

ට්‍රික්ටෙකා රෝගය පාලනය කරන ඇයුරින් පාලනය කරයි.

ඊෂානා ජවල *eshana* (වූලීන්)

රෝගී අතුරුවල පත්‍ර කපාට වී හැලී යයි. ඊසිලි පසුව මැරේ. කඳේ පොත්ත මත රෝස පාට කුඩු ආකාරයට දැලිට බීජානු ඇතිවේ. මුළු ගසම මිය යාමට හැකිය.

මර්ධනය :

රෝගී කොටස් කපාපු කට පුළුස්සා දමන්න. කැපුම් තුවාල වලට දැලිට නායක ආලේප කරන්න. වගාවට තබා ඇතිද දැලිට නායක ඉසින්න.

මැලියම් වෘක්ෂවීම (වූලීන්)

පොත්ත පුපුටා මැලියම් වැස්සේ. පසුව පොත්ත ගැලවී විසලී යයි. අවසානයේ දී මුළු අත්තම හෝ ගසම මිය යා හැක.

මර්ධනය :

රක්ත පටල රෝගය පාලනය කරන ඇයුරින් පාලනය කරයි.

විලිකා *eshana* (කැන්කර්/Canker) (කැන්කර්)

කොළ අතු ඊසිලි හා ගෙඩිවල දුණුරු පාට ටවුම් කැලැල් හටගන්නා අතර, එය වටා පැහැදිලි කපාට වලයක් ඇති වෙයි. ගස දුර්වල වෙයි.



මර්ධනය :

කපාපු කට එම කොටස් පුළුස්සා දමන්න. තබා ඇතිද දැලිට නායක ඉසින්න.

කෘෂ්ණාල *shana* (වූලීන්)

පත්‍ර ඊසිලි හා ගෙඩි වල දුණුරුපාට අක්‍රමවත් හැඩැති කෘෂ්ණා ඇතිවේ. ස්පර්ශ කල විට ඒවා මතු පිට හෙටා ඇතිවී දැනෙයි. පත්‍ර හැලියාම ඊසිලි පසු මැරීම, ගෙඩි විකෘති වීම සිදුවන අතර, ගස ඉතා දුර්වල වෙයි.



පලිබෝධ පාලනය

පැතිරී තමනලයා

දුර්ගතිය සමනලයෙකි. ලපටි පත්‍ර ආකාරයට ගනී. මර්ධනයට දළඹුවා විනාශ කිරීම හා කෘමිනාශක (ට්‍රයික්ලෝටොපෝ හෝ ඩයිමෙතොයිඩ්) යෙදීම කල හැක.

අස්වැන්න

හොඳින් වැඩුණු තිරෝගී දෙසැම් ගසකින් වසරකට ගෙඩි 300-100 ක් පමණ ලබාගත හැකිය. හොඳින් මෙරු දෙසැම් ගෙඩි හෙලීම පිළිගත් ක්‍රම වේදයයි. කාමට උෂ්ණත්වයේ දින 5-6 ක් ද සති තිහිපයක් ගබඩා කිරීමට අවශ්‍ය නම් සොහොන්, අංශක 10-12 යටත් සිසිල් කාමරවල ද ගබඩා කර ගත හැකිය.

වැඩි විස්තර සඳහා :
අධ්‍යක්ෂ,
කොළඹ මෝග විද්‍යාඥයන් හා සංවර්ධන ආයතනය,
මහලුපොළොව,
නුරූපිත අංශ : 025-2249177, 025-2249152



හැණි දොඩම් වගාව

කෙණිත්‍ර බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය මහලුපොළොව

ලෝකයේ ජනප්‍රියම හා වැදගත්ම පලතුරු අතරට පැණි දෙඩම් ද අයත් වෙයි. උද්භිද විද්‍යාත්මකව *Citrus sinensis* නමින් හඳුන්වනු ලබන පැණි දෙඩම් Rutaceae පවුලට අයත් වෙයි. ජමනාං, ජම්බෝල, ග්‍රේප් ෆෑට්, දෙති, ඇතුල් දෙඩම්, දිවුල්, බඩලි, සංචිංචා ආදී ජනප්‍රිය ගෘහ බෝගෝලීයත් ඊට ඇතුළත් වෙයි. මේ වන විට පැණි දෙඩම් වගාව සාර්ථකව කළ හැකි බව තේරුම් ගෙන තිබෙන අතර, ඒ සඳහා අවශ්‍ය තාපණික දැනුම යොදවීම හා සුදුසු උසස් ආර්යේ ප්‍රභේද කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සතුව වර්තමානයේ පවතී. මොනරාගල,ආම්පාට, බදුල්ල, කුරුණෑගල, රත්නපුරය, මාතලේ, අනුරාධපුරය, පුත්තලම, වවුනියාව, යාපනය, සිලිකෝවිලිය, හම්බන්තොට ආදී දිස්ත්‍රික්ක බොහෝමයක පැණි දෙඩම් ශ්‍රීතා සාර්ථකව වගා කල හැකිය. මෙම ප්‍රදේශ සඳහා සුදුසු ප්‍රභේද සහ ජල සම්පාදන ක්‍රම සැපයීම මූලික අවශ්‍යතාවය වෙයි. නුවරඑළිය, සැහැල්ලු, මහනුවර වැනි ප්‍රදේශවලත් පැණි දෙඩම් වගාකිරීමේ හැකියාව තිබේ.

දේශගුණික අවශ්‍යතා

වියලි හා අතරමැදි කලාප පැණි දෙඩම් වගාව සඳහා සුදුසු බව පිළිගැනේ. වසර පුරා හොඳින් පැතිරුණු වර්ෂාව පැණි දෙඩම් වගාවට හුදුසු අතර, මාස 2-3 ක පැහැදිලිව වෙන් වූ වියලි කාලයක් ඊට අවශ්‍ය වේ.

සුදුසු ප්‍රභේද

වියලි හා අතරමැදි කලාප සඳහා

බිබිලේ නැණි ඉදාබිමි

මීටර් 3-5 ක් පමණ උසට වැඩෙන ගසකි. රවුම් ගෙඩිය හඳු සොළු පාට දීප්තිමත් කුඹුදු පොත්තක් සහිතය. ගෙඩියේ කාමාන්‍ය බර ග්‍රෑම් 300-400 ක් පමණ වේ. මිනිට් සහ ඇතුල් රස මිශ්‍ර යුග්‍ය ආකර්ෂණීය සුවඳකින් යුක්තය. ගෙඩියක බීජ 10-15 පමණ අඩංගු වෙයි.

බිබිලේ බීජ හරිත නැණි ඉදාබිමි

ගෙඩියේ බීජ රහිත බව හැර අන් සියළු අගින් බිබිලේ පැණි දෙඩම් ප්‍රභේදයට සමානය.

සිසිල් අතරමැදි කලාප හා තෙත් කලාප සඳහා

අෆර්චානා

මීටර් 3-5ක් පමණ උසට වැඩෙන ගසකි. ප්‍රධාන අතු ඇතට විහිදී වැඩෙන අතර, පැතිරුණු ගෘහ වියනක් ඇත. පත්‍ර පැල්පත් හා බොකුටු කැබැහිය. අළුත් ටිකිලිවල නිරතුරුවම මල් කටහනි. විශාල ප්‍රමාණයේ (ග්‍රෑම් 400-500 බර) බීජ රහිත ගෙඩි. මේට්ටම මාස 5-6ක් පමණ ගතවෙයි. ගෙඩියේ අධික යුග්‍ය ප්‍රමාණයක් අඩංගුවන අතර, එම යුග්‍ය බිබිලේ පැණි දෙඩම් හටම් ඇතුල් හෝ ප්‍රභීත නොවෙයි. වසරකට තුන්වරක් පමණ වල දරයි. මෑතකදී කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් නිර්දේශ කල MKD පැණි දෙඩම් ප්‍රභේදය තෙත, අතරමැදි හා වියලි කලාප තුළ සාර්ථකව වගාකල හැක.

පස

ශ්‍රීතා සරු පසකදී ගසේ වර්ධනය නිරතුරුවම සිදුවීම නිසා අස්වැන්න අඩුවෙයි. කාබනික උච්ඡ අඩංගු හොඳින් ජලය බැස යන මීටර් 2ක් පමණ ගැඹුරු පසක් වඩා සුදුසුය. නොගැඹුරු පසක වැටීමෙන් කෙටි කලක් තුළ ගස් මැරීයාමට ලක්වේ.

බිම් සැකසීම

ජලවහනය හොඳින් සිදුවන භූමියක් තෝරාගත යුතුය. ගැඹුරට සිසා කැට පොඩිකර සුදුසු පාංශු සංරක්ෂණ ක්‍රම අනුගමනය කල යුතුය. පරතරය - මීටර් 4x5

සිදුවීම

සැහැල්ලු පසක් නම් සෙ.මී.60x60x60 ප්‍රමාණයේ වලක් ද මැටි සහිත හෝ ගල් බොරළු අධික පසක් නම් සෙ.මී.90x90x90 ප්‍රමාණයේ වලක් ද සකසා ගන්න. මෙම වල තුළට දිරාගිය ගොම පොහොර වලින් අඩක් පමණ යොදා මතුපිට පස් වලින් පුරවා වල තුළදී මිශ්‍ර කල යුතුය. තෙතමනය රදවා ගැනීමට වල පතුලට පොල්ලෙලි ඇතිවීම සලකන්න. එසේම ආම්ලික බව වැඩි නම් (කොළ පෘෂ්ඨ ගිය පසක බොහෝවිට ආම්ලික බව වැඩිය) ක්‍ෂාලමයිට් කුඩු සි.ග්‍රෑ.1ක් පමණ මෙම වල තුළට මිශ්‍ර කර පැල සිදුවීමට දින 3-4 පෙර පැණි දෙඩම් සඳහා මූලික පොහොර මිශ්‍රණය පසට යොදා මිශ්‍ර කර පැල සිදුවීම යෝග්‍යයි. වර්ෂා සමයට මාසයකට පෙර හෝ දැඩි වර්ෂා සමය අවසාන කොටසේදී සිදුවන්නේ නම් වඩා යෝග්‍යයි. වර්ෂාවට පෙර සිදුවන විට තිසිපර්දී සෙවනක් හා ජලය සැපයීම අවශ්‍ය වේ. සිදුවන ලද පැලයට ආධාරකයක් සපයන්න. පැලය වටා පිදුරු හෝ කොළ රොහු වනුයේ පැලයේ මීටර් හාගයක් පමණ උරට යොදන්න. වියලි සමය අවසන් වුවට සෙවන ඉවත් කරන්න. වසන දින ගිය විට නැවත යොදන්න.

ගස් පුහුණු කිරීම

වැඩි අස්වැන්නක් ඉක්මනින් හා සෑම කන්නයකටම ලබා ගැනීමටත් ගත්තිමත් සැකිල්ලක් සකස් කර ගැනීමටත් රෝග හා පළිබෝධ ගැටළු අවම කර ගැනීමටත් උසස් ගුණාත්මයේ දෙඩම් ගෙඩි ලබා ගැනීමටත් කුඩා කල සිටම ගස් කප්පාදු කර පුහුණු කල යුතුය. පැහැදිලි ප්‍රධාන කඳක් සහිතව සැකිල්ල සමබරව විහිදෙන ලෙස, දියරිසිලි, දුර්වල, පසු මැරියන, රෝගී කෘමි හානිදා හා එකිනෙක හරහා යමින් වැඩෙන අතු මාස කිහිපයකට වරක් කපා ඉවත් කල යුතුය. අස්වනු නෙලීම අවසානයේ වල දැරූ අතු ටිකිලි කපා දමන්න. සෑම විටම ගස තුළට හිරු එළිය ඇතුළුවීමට ඉඩ සලස්කන්න. කප්පාදුව හා අතු වල බරක් එල්ලීමෙන් එය කල හැකිය.

වල් පැලෑටි පාලනය

වැදගත්වන්නේ ගස පාමුල අවට ප්‍රදේශයේ වල් පැලෑටි පාලනය කිරීමයි.

වියලි හා අතරමැදි කලාපය (ගසකට ග්‍රෑම්)	යුටියා	ග්‍රී.සු. පො.*	මී.බ. පො.**
මූලික පොහොර	80	100	45
1 වන වසර මාස 4කට වරක්	100	120	20
2 වන වසර මාස 4කට වරක්	150	150	30
3 වන වසර මාස 4කට වරක්	200	180	40
ඉන් පසුව සෑම මාස 4කට වරක්	110	210	130

* ග්‍රී.සු.පො. - ශ්‍රීපල් සුළු පොත්පේට්
** මී.බ.පො. - මීයුරේට් ඔෆ් පොටෑෂ්

රසායනික පොහොර යෙදීම පසේ තෙතමනය ඇති විටදී සිදු කළ යුතුය. පැල සිදුවීමට සති 2කට පෙර එක් වලකට ක්‍ෂාලමයිට් ග්‍රෑම් 500 ක්ද සෑම වසරකටම වරක් ක්‍ෂාලමයිට් ග්‍රෑම් 500 ක් බැගින් ද යොදන්න. තවද හැඩ සෑම විටම කාබනික පොහොර වසරකට සි.ග්‍රෑ.10 ක් පමණ වන ලෙස පැලයකට යෙදීම් මගින් සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලබා ගත හැක.

ජල සම්පාදනය

මුල් වසර 3 තුළ දීගු වියලි කාලගුණයක් පවතී නම් ජල සම්පාදනය වැදගත් වේ. මල් වාරයට මාස 2 කට පමණ පෙර පස වියලි යාමට ඉඩ සලසන්න. ජලය සැපයීම පාලනය කරමින් ගස මැලුවීමට ඉඩ හරින්න. මියයාම වැළැක්වීමට පමණක් ඉතා ස්වල්පයක් ජලය සපයන්න. වියලි මාස 2 අවසානයේ ගසට හොඳින් ජලය සපයන්න. සති කිහිපයකදී මල් හටගනු ඇත. මල් හටගත් පසු නොකඩවා මනා ලෙස පසේ තෙතමනය පවත්වාගෙන යන්න. එල මෝරන විට පස වියලි යාමට නැවතත් කටයුතු කරන්න. පස අතවශ්‍ය ලෙස වියලි තිබෙන විට පෝෂක උානනා ද දක්නට ලැබෙන අතර, පත්‍ර කන වීම, අතු ටිකිලි වල පත්‍ර මැරීම, ගසේ වර්ධනය දුර්වල වීම, පත්‍ර හැලී යාම, මල් පිපුණු එයින් වැඩි ප්‍රමාණයක් හැලී යාම, කුඩා දෙඩම් ගැට හැලී යාම, දෙඩම් ගෙඩි කුඩා වීම, ගෙඩියේ පොත්ත දැඩි වීම හා මාංශලයට යුග්‍ය එකතු නොවී වියලී බවට පත් වීම ආදී ගැටළු මතු වේ.

රෝග පාලනය

ට්‍රීබ්‍රැන්කා ටෙට්‍රාස් ටෙට්‍රාස්

ලපටි පත්‍ර හාට්ටි සහ පාට්ටිම පත්‍ර විකෘතිවී කුඩා වීම, හැලීයාම, කුඩා ටිකිලි විශාල ලෙස හටගැනීම, ඒවා පසු මැරීම, ක්‍රමයෙන් ජල හිඟ ලක්ෂණ පෙන්වා දුර්වල වීම, හදිසියේ මල් වල හටගැනීම හා පසුව ගස මිය යාම.